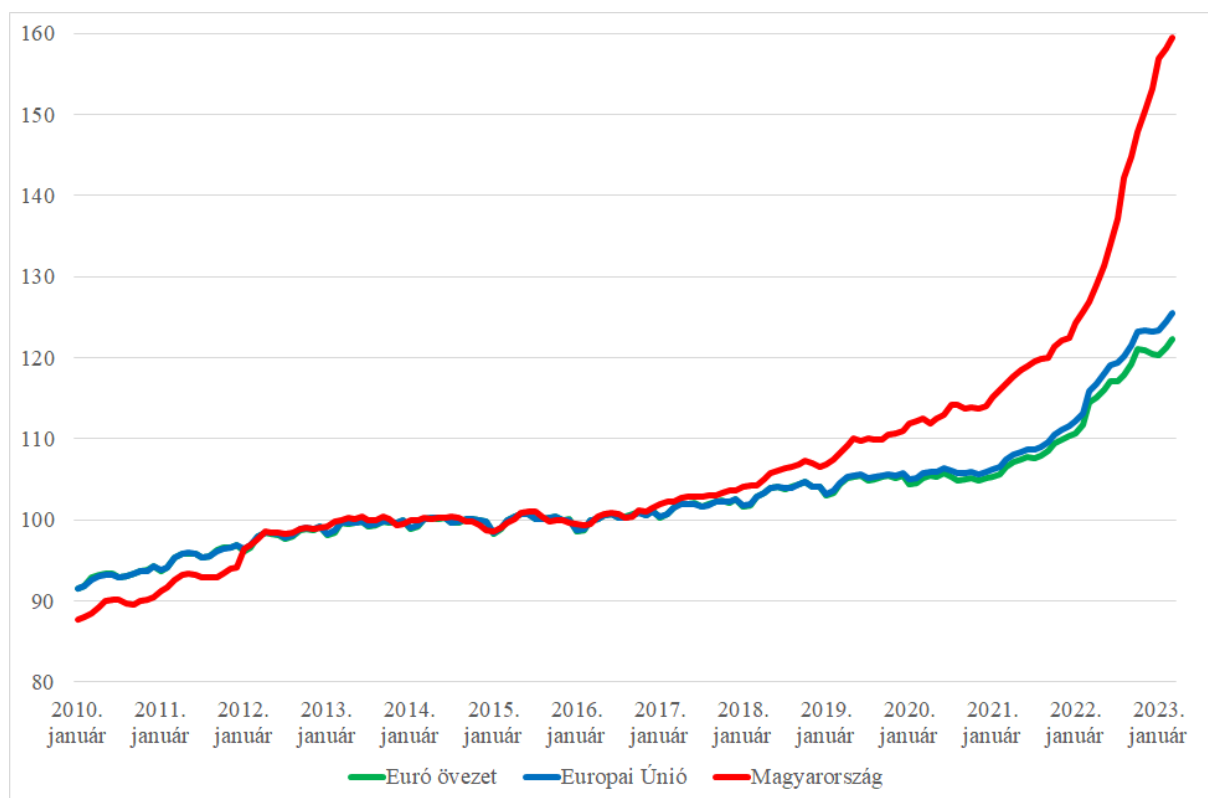

A gyorsan emelkedő árakat elsősorban a gazdaságpolitika okozza

2022 második felében az EU országok inflációs rangsorában Magyarország az élbolyba, majd az élre került, s őrizzük ezt a pozíciót 2023 első hónapjaiban is. Pedig 2010 után voltak olyan évek, amikor összeségében mérséklődtek az árak (2014-15-ben a rezsicsökkentés hatására). Vajon a jelen helyzet csak egy pillanatnyi megingás, ami a „háborús inflációnak”, esetleg a kormány gazdaságpolitikájának köszönhető?

Ha az EU tagországok fogyasztói árainak alakulását nézzük¹ látható, hogy **az euró övezetben tavaly 8,4% lett az árindex, amely jóval alacsonyabb, mint a rezsicsökkentett energia árakat, ár-sapkás üzemanyagot és néhány árrögzített élelmiszert tartalmazó magyar adat** (14,5%, amely a hazai specialitások nélkül valójában 22% körüli), miközben a „háborús infláció” őket is sújtja. 2023-ban a piaci üzemanyagárak fokozzák az áremelkedést, ami várhatóan 18% körül alakul, ami háromszorosa az euró övezetinek (5-6%).

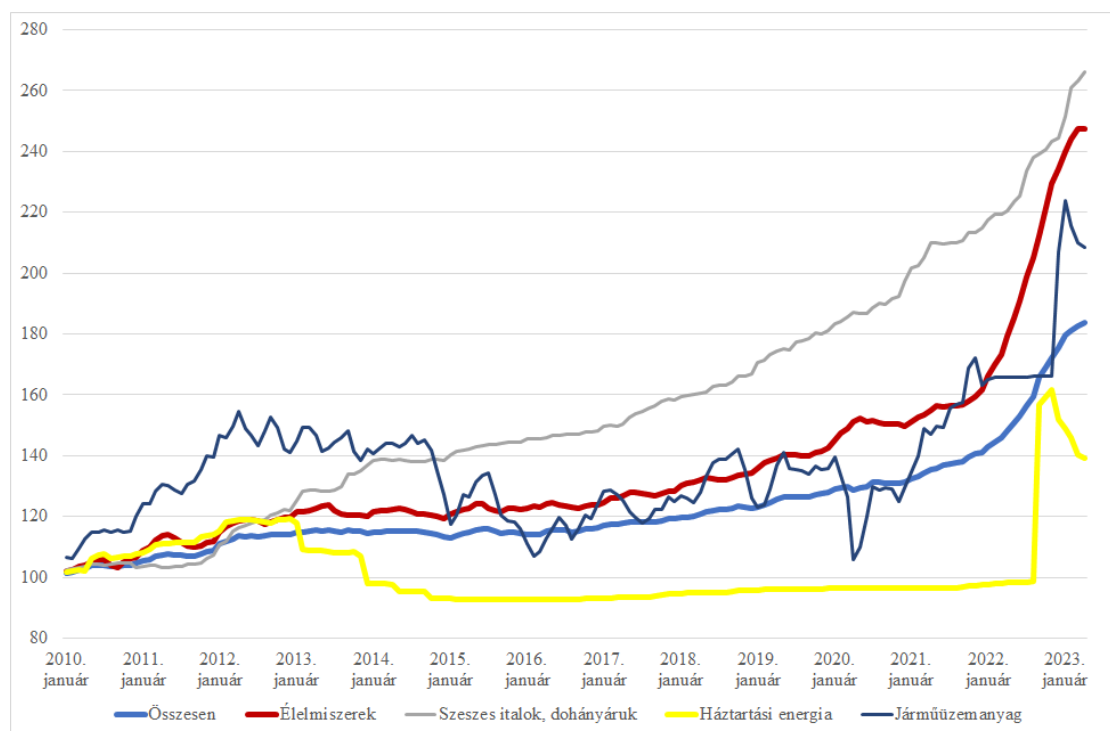
A harmonizált fogyasztói árindex alakulása az EU-ban, az euró övezetben és Magyarországon (2015 = 100)

Forrás: Eurostat Database

Ha a hosszabb távú folyamatokat nézzük látható, hogy **a hazai árak emelkedése 2016-tól, a Kormány mesterséges gazdaság élénkítésének évétől váltott nagyobb sebességre**. 2017 januárja és 2023 márciusa között az EU-ban 22%-kal, az euró övezetben 25,1%-kal, nálunk pedig 56,5%-kal nőttek az árak, közel hasonló külső körülmények mellett. Ami azt jelenti, hogy **az eltérésnek belső okai vannak** (ezt támasztja alá az is, hogy 2012. január és 2017. január között alig volt eltérés az áremelkedések ütemében a hazai és az EU adataiban).

¹https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EI_CPHI_M_custom_6238037/default/table?lang=en

A fogyasztói árindex alakulása néhány termékkör esetében (2009. december = 100)

Forrás: KSH adatok alapján GKI számítás.

2010 eleje óta a hazai fogyasztói árindexet² (+83,8%) felfelé húzza az élelmiszerek (+147,6%, súlyuk 29%) és a szeszesitalok, dohánytermékek (166,1%, súlyuk 7,9%) árindexe. Ennek oka az előbbi esetben az ágazati különadók és a szabályozási korlátok (új egységek nyitásának korlátjai, adminisztrációs terhek emelkedése stb.) mellett a munkaerő és energiaköltségek átlagnál gyorsabb emelkedése. Az élvezeti cikkek esetében a folyamatosan emelkedő adóterhek okoztak extra drágulást. Szintén átlag felett emelkedtek az üzemanyagok árai (108,6%, súlyuk 8,1%), ami a magas adóterhelésnek köszönhető. A többi termékkör (különösen a rezsiköltségek) mérsékeltek az áremelkedés ütemét.

A fogyasztói kosárban legnagyobb súlyt képviselő élelmiszerek esetében a legjobban a zöldség-gyümölcs termékkör drágult 2009 után (+245%), majd a zsiradékok (+158%) és a tejtermékek (+152%) következnek. A házon kívüli étkezés (+151%) is átlag felett drágult. Ugyanakkor a húsfélék, halak termékkör „csak” 101%-kal került többre, ami a legkisebb emelkedés az élelmiszereken belül.

Az áremelkedés ütemét jelentősen mérsékeltek 2009 után a ruházati cikkek (+19%, súlyuk 3,7%), a tartós javak (+20%, súlyuk 8,2%) és a szolgáltatások (+60,8%, súlyuk 25,9%), illetve a háztartási energia (+39%, súlya 5,2%) árindexei. Ez utóbbi esetében azonban jelentősen drágult a brikett (+205%), a szén (+162,5%), a tűzifa (+184%) és a palackos gáz (+109%), miközben a központi fűtés olcsóbb lett (-5%). A rezsicsökkentés mértékének mérséklése miatt a vezetékes gáz 56%-kal drágult 2009 végéhez képest, de 2023 márciusában az áram még mindig olcsóbb (-2%) volt, mint 2009-ben.

GKI GAZDASÁGKUTATÓ ZRT.

1056 Budapest, Váci utca 84.fsz. 2. Telefon: +36-30-014-7848

E-mail: gki@gki.hu

További információk:

Molnár László, molnar.laszlo@gki.hu, +36-30-577-0832

² https://www.ksh.hu/stadat_files/ara/hu/ara0041.html